

Проф. д-р Веселка Желязкова

Веселка Неделчева Желязкова

Родена в гр. София, 1960 г.

Е-поща: vzhel@abv.bg

Област на научна квалификация

Кирилometодиевистика, библеистика, средновековна славяно-византийска текстология и преводаческа практика, издаване на средновековни текстове, славянска историческа лексикология, лексикография, агиография, кирило-методиевска библиография.

Образование, научни степени и звания

2003 – старши научен сътрудник втора степен, Кирило-Методиевски научен център – БАН

1995 – кандидат на филологическите науки, Софийски университет „Св. Климент Охридски“

1983 – висше образование по руска филология, Софийски университет „Св. Климент Охридски“; Втора специалност – английски език

1978 – средно образование, 35 гимназия с преподаване на руски език, София

Езици

Майчин език – български

Чужди езици – руски (отлично), английски (много добре)

Книги

1. Симеонов сборник (по Светославовия препис от 1073 г.). Под общата ред. на акад. П. Динеков. Т. 2. Речник-индекс. С., 1993. Автори: С. Богданова, В. Вълчанов, Ц.

Досева, С. Иванов, Ц. Ралева, В. Христова, П. Янева. С., 1993. 219 с.

2. Станиславов (Лесновски) пролог от 1330 г. Изданието е подготвено от *Р. Павлова* (увод и научно разчитане на текста) и *В. Желязкова* (научно разчитане на текста, календар). С., 1999. 343 с.
3. *Желязкова, В., Н. Зафирова*. Българска кирило-методиевска библиография. – В: Кирило-методиевска библиография. 1516–1934. Под общата редакция на *Св. Николова*. С., 2003, 419–685.
4. *Желязкова, В., Н. Зафирова*. Българска кирило-методиевска библиография. – В: Кирило-методиевска библиография. 1934–1944. Под общата редакция на *Св. Николова*. С., 2010, 203–389.
5. Славяно-русский пролог по древнейшим спискам. Синаксарь (житийная часть Пролога краткой редакции) за сентябрь–февраль. Том 1. текст и комментарии. Издание подготовили *Л. В. Прокопенко, В. Желязкова, В. Б. Крысько, О. П. Шевчук, И. М. Ладыженский*. Под редакцией *В. Б. Крысько*. Москва, 2010. 822 с.
6. Славяно-русский пролог по древнейшим спискам. Синаксарь (житийная часть Пролога краткой редакции) за сентябрь–февраль. Том II. Указатели. Исследования. Издание подготовили *В. Б. Крысько, Л. В. Прокопенко, В. Желязкова, И. М. Ладыженский, А. М. Пентковский*. М., 2011. 856 с.

Студии и статии

1. *Христова, В.* Индекс на словоформите от Пространните жития на Кирил и Методий. – Год. на СУ, ФСлФ, Т. 77 (1). С., 1987, 261–330
2. *Христова, В., М. Клисурска*. Евгениевски псалтир. Текст. Речник на словоформите. – Год. на СУ, Научен център за славяно-византийски проучвания “Акад. Ив. Дуйчев”. Т. 82 (2). С., 1988, 69–122.
3. *Христова, В.* Бичковски псалтир. Текст. Индекс на словоформите. – Год. на СУ, ФСлФ, Т. 79 (2). С., 1991, 49–73.
4. *Христова, В.* Библиография. В: Симеонов сборник (по Светославовия препис от 1073 г.). Под общата ред. на акад. П. Динеков. Т. 1. Изследвания и текст. С., 1991, 182–190
5. *Христова, В.* Пролог в русской и южнославянской письменности. – В: Traducje Cyryla i Metodego w językach i literaturach słowiańskich. Język pismienictwa słowiańskiego do XIV wieku, Warszawa, 1995, 39–34.
6. *Желязкова, В.* Тропарите в състава на Простия Пролог. – *Palaeobulgarica*, 19, 1995, № 1, 78–90
7. *Бабалиевска, С., Желязкова, В.* За един пергаментен ръкопис от XIV в. (ръкопис № 93 от РГБ в Москва). – *Български език*, 1996, № 1, 73–75.
8. *Желязкова, В.* Обща характеристика лексического состава Софийского пролога конца XII – начала XIII вв. – *Palaeobulgarica*, 22, 1998, № 4, 75–88.

9. *Желязкова, В.* Вклад И. И. Срезневского в изучение средневековой болгарской книжности. – В: И. И. Срезневский и современная славистика: Наука и образование. Сборник научных трудов. Рязань, 2002, 60–62.
10. *Желязкова, В.* Съществителни имена със суфикс (-ън)ица в Станиславовия пролог. – В: *Slavia Orthodoxa*. Език и култура. С., 2003, 153–164.
11. *Желязкова, В.* Орфографические и фонетические особенности книги Исход по рукописи № 3 из собрания Е. Барсова в Государственном историческом музее в Москве. – В: *Jews and Slavs*. V. 15. *Judaeo-Bulgarica, Judaeo-Russica et Palaeoslavica*. Jerusalem–Sofia, 2005, 138–146.
12. *Желязкова, В.* Средневековая болгарская рукописная традиция книги Исход. – In: *Jews and Slavs*. V. 18. *Messianic Ideas in Jewish and Slavic Cultures*. Jerusalem–Sofia, 2006, 23–31.
13. *Желязкова, В.* Наблюдения върху лексиката на среднобългарските преписи на Книга Изход. – В: Преславска книжовна школа. Т. 9. Шумен, 2006, 330–344.
14. *Желязкова, В.* Простой Пролог в составе рукописи № 73 из научного архива Болгарской Академии наук. – В: А. И. Соболевский и русское историческое языкознание. Москва, 2007, с. 20.
15. *Желязкова, В.* Кирило-методиевската проблематика в българския емигрантски периодичен печат в Северна Америка в първата половина на XX век (по материал от вестниците „Народен глас“ и „Македонска трибуна“). – В: Проблеми на Кирило-Методиевото дело и на българската култура IX–XI в. (= Кирило-методиевски студии. Кн. 17). С., 2007, 315–324.
16. *Желязкова, В., Н. Ганчева.* Святая земля и рукописное наследие славян (Обзор литературы). – В: *The Holy Land and the Manuscript Legacy of Slavs* (= *Jews and Slavs*. V. 20). Jerusalem–Sofia, 2008, 9–47.
17. *Николова, Св., В. Желязкова.* Микрофильмы и фотокопия из коллекции Моше Альтбауэра в собрании Кирилло-Мефодиевского научного центра. В: *The Holy Land and the Manuscript Legacy of Slavs* (= *Jews and Slavs*. V. 20). Jerusalem–Sofia, 2008, 352–360.
18. *Желязкова, В.* Един паралел между Книга Изход, Симеоновия сборник и Хрониката на Георги Амартол (дрехите на първосвещеника). – В: Преславска книжовна школа. Т. 10, Шумен, 2008, 266–280.
19. *Желязкова, В.* Описанието на скинията в старобългарския превод на Книга Изход. – В: Средновековието в огледалото на един филолог. Сборник в чест на Светлина Николова. С., 2009, 152–165. (= Кирило-Методиевски студии. Книга 18)
20. *Желязкова, В.* Сложные слова в древнейших славянских списках Пролога (на материале житийной части за сентябрь-февраль). – В: *Палеославика. Слово и текст*. М., 2012, 63–78.
21. *Желязкова, В.* Електронна колекция рукописей и архивных документов Кирилло-Мефодиевского научного центра – состояние, проблемы и перспективы. – В: Информационные технологии и письменное наследие. E’Manuscript-2012. IV международная конференция. Петрозаводск, Ижевск, 2012, 102–104.

22. *Желязкова, В.* Проложните жития в ръкопис № 23 от сбирката на Научния архив на Българската академия на науките. – Език и литература, 2013, № 1–2, 48–59.
23. *Желязкова, В.* Към историята на един словообразователен модел. – В: Актуални проблеми на балканистиката и славистиката. Доклади от Втората международна конференция, проведена на 9 и 10 ноември 2012 г. във Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“. Велико Търново, 2014, 80–87.
24. *Ефимова, В. С., Желязкова, В.* К изучению лексики древнейших славянских рукописей Ветхого Завета в сопоставлении с лексикой рукописей Нового Завета и других рукописей «старославянского канона». – Славяноведение, 2014, № 3.
25. *Ефимова, В., В. Желязкова.* Несколькословные номинации лиц в древнейших славянских рукописях. – *Palaeobulgarica*, 38, 2014, № 3, 33–48.
26. *Желязкова, В.* Четивата от Книга Изход в състава на Минея. – В: Писменото наследство и информационните технологии. El'Manuscript–2014. Материали от V международна научна конференция. Варна, 15–20 септември, 2014 г. София–Ижевск, 2014, 337–339.
27. *Желязкова, В.* Библиография на изследванията върху Симеоновия сборник. – В: Симеонов сборник (по Светославовия препис от 1073 г.). Под общата редакция на акад. П. Динеков. Т. 3. Гръцки извори. С., 2015, с. 1223-1242.
28. *Zhelyazkova, V.* The Headings in South Slavonic Copies of the Book of Exodus. – *The Bible in Slavic Tradition*. Brill. Leiden – Boston, 2016, p.107–122.
29. *Желязкова, В.* Наименования лиц в древнеболгарском переводе книги Исход. – В: QUADRIVIUM. Юбилеен сборник в чест на 60-годишнината на проф. д-р Веселин Панайотов. Шумен, 2016, с. 319-330.
30. *Желязкова, В.* За една инициатива на Климентовия отбор. – Кирило-методиевски студии. Т. 25, С., 2016, с. 138–150.
31. *Желязкова, В.* Книга Исход в южнославянских списках XV-XVI вв. – *Studi Slavistici*, 13, 2016, p. 225–240.
32. *Желязкова, В.* Паримейные чтения в четъих списках Книги Исход. – *Studia Ceranea*, 6, 2016, p. 243–256.
33. *Желязкова, В.* Субстантивное употребление прилагательных и причастий в древнеболгарском переводе Книги Исход. – В: El'Manuscript–2016. *Rašytinis palikimas ir informacinės technologijos*. VI tarptautinė mokslinė konferencija. Pranešimai ir tezės Vilnius, 2016 m. rugpjūčio 22–28 d., Vilnius–Iževskas, 2016, p. 148–152.
34. *Желязкова, В.* Към въпроса за съдбата на Кирило-Методиевите преводи в старата славянска книжнина (върху материал от книга Изход). – В: Changes of the northern part of the Middle Danube region and its Vicinity at the turn of Antiquity and the Middle Ages, April 25–26, 2017. Collection of the conference Abstracts. Nitra, 2017, p. 54–55.
35. *Желязкова, В.* Figura etymologica в древнейшем славянском переводе книги Исход. – В: Славянское и балканское языкознание. Палеославистика. М., 2017, с. 81–94.

36. Желязкова, В. Субстантивно употребление прилагательных и причастий в древнеболгарском переводе Книги Исход. – Slavistica Vilnensis, 63, 2018, 327–338.
37. Желязкова, В. Четивата от книга Исход в състава на Триода. – Palaeobulgarica, 42, 2018, № 2, 3–37.
38. Желязкова, В. Славянские переводные соответствия греческого ἀλοσκευή. – В: Славянское и балканское языкознание. Палеославистика–2. М., 2019, 139–150.
39. Желязкова, В. За Кирил и Методий. „Несериозно“ (по материали от българския периодичен печат до 1944 г.). – Palaeobulgarica, 43, 2019, № 3, 123–148.

Рецензии, обзори, персоналия

1. Христова, В. Кръгла маса “1000 години от покръстването на Киевска Русия”. – Palaeobulgarica, 13, 1989, № 2, 128–129.
2. Христова, В. Библията в средновековната култура на православните славяни. – Език и литература, 1993, № 3–4, 139–140.
3. Желязкова, В. Ценен извор за историята на руския и българския език. – Palaeobulgarica, 19, 1995, № 4, 119–121.
4. Желязкова, В. Нови приноси на шведската славистика. – Palaeobulgarica, 25, 2001, № 2, 108–112.
5. Желязкова, В. Кирило-Методиевска библиография. 1516–1934 г. – Списание на БАН, 2003, № 4.
6. Желязкова, В. Международна научна конференция “Проблеми на Кирило-Методиевото дело и на българската култура през IX–XI век”. – Списание на БАН, 2005, № 6, 90–95.
7. Желязкова, В. Нов поглед към славянската ръкописна традиция на Словата на Григорий Назианзин. – Palaeobulgarica, 30, 2006, № 1, 98–102.
8. Желязкова, В. Чарлз Грибъл на 70 години. – Palaeobulgarica, 30, 2006, № 3, 100–106.
9. Николова, Св., В. Желязкова. Нов чуждестранен член на БАН. – Palaeobulgarica, 30, 2006, № 4.
10. Желязкова, В. Международная научная конференция “А. И. Соболевский и русское историческое языкознание”. – Palaeobulgarica, 30, 2007, № 2, 90–100.
11. Желязкова, В. Издание на забележителен паметник на ранната славянска химнография. – Palaeobulgarica, 31, 2008, № 3, 116–121.
12. Желязкова, В., С. Баталова, Д. Найденова. Международна научна конференция “Библиейските преводи в славянската традиция и кирило-методиевските извори”. – Palaeobulgarica, 32, 2009, № 3, 104–116.
13. Желязкова, В. Издание и изследване на ценен среднобългарски ръкопис – Кързъновото евангелие. – Palaeobulgarica, 36, 2010, № 4, 90–96.
14. Желязкова, В., Н. Ганчева. Приложение на информационните технологии в палеославистиката. – Palaeobulgarica, 37, 2013, № 1, 126–136.

15. Желязкова, В. AD FONTES. К 1150-летию создания славянской письменности. – *Palaeobulgarica*, 37, 2013, № 4.
16. Желязкова, В. Библия в славянской традиции. – Реферативный журнал. Социальные и гуманитарные науки. Серия 6. Языкознание, 2017, № 3, с. 157–170.
17. Желязкова, В. Симеонов сборник: (По списку Святослава 1073 г.) – Реферативный журнал. Социальные и гуманитарные науки. Серия 6. Языкознание, 2017, № 3, с. 170–178.
18. Желязкова, В. Принос към изучаването на старозаветните правни норми в славянската ръкописна традиция. – *Palaeobulgarica*, 42, 2018, № 4, с. 116–120.
19. Желязкова, В. Голи са всички народи без книга. – *Palaeobulgarica*, 43, 2019, № 2, с. 95–104.
20. Желязкова, В. Ценен принос към текстовата история на Книги Царства. – *Palaeobulgarica*, 44, 2020, № 3, с. 152–160.

Други публикации

1. Желязкова, В. Кирило-Методиевото дело от Възраждането до средата на XX век. – *Аз-буки*, 13, № 37 (627), 10–16 септември 2003, с. 14.
2. Желязкова, В. МПО, денят на св. Кирил и Методий и свободата на духа. – *България–Македония*, № 6, 2005, 35–36.
3. Духовни образи. Руски илюстриран синодик от XVI в. Изследване: Иванка Гергова. Превод на църковнославянския текст: Ива Трифонова (на български език), Веселка Желязкова (на руски език). С., 2013.
4. Желязкова, В. Памети ради. – За буквите. Кирилometодиевски вестник, , № 45, май 2015, с. 33
5. Желязкова, В. Образите на славянските просветители върху пощенски марки на Мозамбик. – За буквите. Кирилometодиевски вестник, № 50, май 2017, с. 12.

Научна редакция и съставителство

1. *Slavia Orthodoxa*. Език и култура. Сборник в чест на проф. Румяна Павлова. София, 2003. 420 стр.
2. Писменото наследство и информационните технологии. Материали от V международна научна конференция. Варна, 15-20 септември 2014 г. София–Ижевск, 2014. 446 стр.
3. Благовестие и мисия. Мисионерско и просветителско дело на светите братя Кирил и Методий и свети Климент Охридски. С., 2018. 415 стр.

Участие в редколегии и научни комисии

1. Член на редколегията на списание *Palaeobulgarica*

2. Член на редколегията на списание „Реферативный журнал. Социальные и гуманитарные науки. Серия 6. Языкознание“. ИНИОН РАН
3. Член на редакционния съвет на списание „Человек: образ и сущность“. РАН, ИНИОН
4. Член на Библейската комисия при международния комитет на славистите

Награди, отличия

Голямата награда на Софийския университет за 2016 г. за научно-изследователска дейност за участието в труда „Симеонов сборник (по Светославовия препис от 1073 г.). Т. 3. С., 2016 г. (колектив)